*І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
(212) BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 237. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1972 No. 237. VOL. XXIX.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

ЦАРСТВУ ЙОГО І МИРУ ЙОГО НЕ БУДЕ ГРАНИЦЬ...

З РІЗДВЯНОГО ПОСЛАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЄВАНГЕЛЬСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

Історія народження нашого Спасителя оповідає нам не тільки про ангелів, пастухів і мудреців, які втішилися цим приходом Бога в людському тілі на нашу землю, але і про ворогів Ісуса Христа, Царя Правди. В цій історії говориться про жидівського царя Ірода, який постановив убити немовля-Ісуса і думав, що цього доконає, коли виморду в країні „всіх дітей від двох років і менше, по часу, що його він був випитав у мудреців". (Матв. 2:16)

Винищування подиноких людей, племен і народів з різних політичних, чи будь-яких інших муркувань, не є нічим новим у світі. Візьмім винищування жидівських немовлят в Єгипті, намагання винищити жидів у Перській Імперії, винищування жидів і інших народів Гітлером, тільки підтверджують цю жахливу дійсність.

Такі жахливі факти знає й історія українського народу. Наш нарід винищували всякими способами російські

(Закінчення на стор. 3-ій)

НА УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ ЗА 10 ТИЖНІВ ЗІБРАНО $370,000.00

Ню Йорк. — Із проголошеним сьогодні „рахунком вниз" вплатів на фундацію Центру Українських Студій в престижевому Гарвардському університеті загальна сума пожертв на ту ціль досягнула $1,610,424.47, з чого $370,850.47 зібрано протягом останніх десяти тижнів, як у „Свободі" започатковано цей „рахунок вниз". Цим збірка на Гарвардський Центр Українських Студій багато перевищила всі дотеперішні збіркові акції українців в Америці та дорівнює навіть найбільшим таким загально - американським збіркам, зваживши, що в цих останніх десяти тижнях до каси Фонду Катедри Українознавства вплинуло пересічно по 37,000 долярів. Як відомо, для встановлення трьох катедр українських студій в Гарварді, що є метою цьогорічної збірки фондів, потрібно $800,000.00, отже для досягнення цьогорічної мети необхідно ще зібрати $189,575.53. Президія ФКУ впевнена, що до заповідженого на 20-го січня 1973-го року формального проголошення встановлення нової, третьої катедри українських студій в Гарварді ця сума буде зібрана, завершуючи найбільший подвиг української жертвенности. В майбутньому — коментує представник Екзекутиви ФКУ — нам уже не треба буде покликуватись на збіркові подвиги жидівської чи інших етнічних груп, бо матимемо свій світлий приклад, що скріплюватиме нашу самопевність та нашу віру, що коли б і для нас трапилася „ізраїльська нагода", то склавши таку велику суму на встановлення катедр українських студій в американському університеті, ми могли б таки справді „доказати чуда" для державности.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Останньо вплинуло	$ 13,237.00
Досі зібрано разом	$1,610,424.47
ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ	$ 189,575.53

Більші пожертви зложили: по 1,000.00 дол.: Василь Пилипюк (Чикаґо), Петро Пшик (Самервіль, Савт Каролайна), д-р Степан Тимків (Салізбури, Мд.); по 500 дол.: Осип Білоґан (Ст. Петерсбурґ, Па.), Михайло Вінтонів (Бостон), Оксана і д-р Лев Мурські (Ню Ленокс, Іллиной), д-р Віктор С. Сайкевич (Матесон, Іллиной); по 450.00 дол.: Б. Вірей (Сімсбурі, Конн.), Джей. В. Палмер (Мендгем, Н.Дж.); по 300.00 дол.: Українські Організації в Честер, Па., д-р Л. Явний (Савт Орендж, Н.Дж.); по 250.00 дол.: Олег Куріца (Чикаґо), Михайло Чайківський (Джемейка Плейнс, Масс.); по 200.00 дол.: Ореста Білоскурська (Детройт), Стелла і Теодор Грицак, старший (Вальпарайсо, Індіяна), Шіла і Володимир Загайкевич (Кренфорд, Н. Дж.), Святослава і д-р Антін Жуковські (Стіле, Норт Дакота), Марія і Мирон Комар (Лудонвіл, Н.Й.), Євгенія й Іван Пасічник (Рамзей, Н.Дж.), Микола Поліщук (Філядельфія), д-р М. Терлецький (Нюарк, Н.Дж.); по 150.00 дол.: Марія і Омелян Смішкевич (Савт Орендж, Н.Дж.), Українська Католицька Церква св. Петра і Павла в Лудлов, Масс., Анатоль Яросевич (Нюарк, Н.Дж.); УРСоюз (Скрентон, Па.) 125.00 дол.; Юрій Мацик (Бруклин, Н.Й.) 110.00 дол.

По 100.00 дол. зложили зі стейту Ню Джерзі: Катерина і Володимир Березяк (Нюарк), о. Макар і Галя Михайлів (Мневіл), Марія Овчинник, в пам'ять мужа сл.п. Михайла (Гайленд Парк), Володимир Піленський (Пассейк), Роман Пруць (Пассейк), Віра і Микола Ровенко (Мартинсвіл), Українська Православна Церква св. Софії в Байон, Марія і Михайло Федецькі (Елізабет); зі стейту Ню Йорк: Ірина й Іван Булат (Йонкерс), Ірина і Юрій Волошин (Ню Йорк), Зеня Мацик (Бруклин), д-р Олександер Нєдзвєцький (Боффало), інж. Володимир Онишкевич (Ню Йорк), Осередок СУМА в Йонкерсі, Мирослав Пастушенко (Йонкерс), інж. Михайло Пежанський (Ню Йорк); зі стейту Пенсильвенія: Всеволод Боднарчук (Аллентавн), Василь Кострицький (Філядельфія), Петро Кулиняк (Філя.), Орест Мартинович (Філя.), Роман А. Мельник (Йорк), Петро Федусь (Лексінґтон); зі стейту Коннектикат: Юрій Катречко (Ґантінґтон), Українсько-Американський Горожанський Клюб в Ню Бритен; д-р Ігор Галярник (Плейн, Вискансин), д-р Ярослав Н. Ґелета (Коледж Парк, Мд.), Петро Ґордійчук (Клівленд), д-р Теодор Дзюбановський (Віндсор, Канада), Марія і Микола Когут (Чикаґо), Михайло Палій (Лоренс, Кенсас).

В. Кричевський: „Традиційна коляда"
(Видавництво „Хвилі Дністра", Клівленд)

У ЦЮ НІЧ ЧУДОТВОРНУ...

(Уривок)

У цю ніч чудотворну
Дитяти,
Як засядем в родиннім
кружку,
Пом'янім тихим словом
посвяти
Всю Вкраїну мертву
і живу.

Тих, що в бою за рідні
прапори,
Щоб з кайданів народ
розкувать,
Устелили своїм трупом
простори
Від Амуру аж ген
до Карпат.

Тих далеких, що в стужі
Сибіру
Линуть думкою в рідне
гніздо,
Тих по тюрмах, що в мурах
у сірих
Крізь решітку
вітають Різдво...

К. МАЛИЦЬКА

З НАМИ БОГ І МИ ПЕРЕМОЖЕМО СВІТ!

З РІЗДВЯНОГО ПОСЛАННЯ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬСЬКО-БАПТИСТСЬКИХ ЦЕРКОВ

Під час народження Христа на висоті відбувалися великі події. Святе Писання відкриває нам тільки частину тих незбагнутих подій у небі, коли Син Божий залишив небесну славу і стався Людиною. Вні — вічна Особистість, Якої не вміщають небеса небес, добровільно стався Людиною, прийнявши обставини земного життя. Із абсолютної незалежности і повної влади над всесвітом Він вступив до обмеженого часом і простором життя. Вічний Дух - „Логос", Слово життя невмирущого сталося тілом і в людському тілі виявило могутню владу над „князем віку цього". Він „зійшов був до найнижчих місць землі" (Лук. 4:9), щоб Своїх відкуплених піднести до найвищих високостей, „високо над усі небеса", і, бувши багатим, збіднів ради нас, щоб ми збагатилися Його вбогістю. Бог стався Людиною, щоб нас вчинити дітьми Божими!..

Христос народився тоді, коли світ цей перебував у найбільшій темряві, але Він у Своєму народженні приніс для нас світло любови, свободи й життя. В особі Ісуса Христа випромінювалась Божа любов, Його ласка та доброта, а в Його народженні об'явлені глибини сутности Самого Бога. Тому то Христос сказав: „Хто бачив Мене, той бачив Отця", бо Христос був сяйвом слави та образом Божої істоти. Він народився, щоб нас відродити, щоб нам дати життя, бо Він для волі нас визволив (Гал. 5:1). Тому, хоч у нашій Україні шаліє безбожжя, хоч панує дочасно жорстокий Ірод, який нищить дітей нашого народу, не падаймо на дусі, бо з нами Бог і ми переможемо світ!

Христос Народився!
Славмо Його!

Пастор *Дмитро Марійчук*,
голова Об'єднання
Пастор *Олекса Гарбузюк*,
ген. секретар

През. Ніксон найменує Дж. Р. Шлесінґера на пост директора Центральної Розвідчої Аґенції

Вашинґтон. — Продовжуючи переорганізацію свого уряду і штабу своїх дорадників, през. Ніксон заявив, що він найменує дотеперішнього голову урядової Комісії Атомової Енергії Джеймса Р. Шлесінґера на становище нового директора Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей). Дотеперішній директор Сі-Ай-Ей Ричард Гелмс, якому в березні 1973 року сповниться 60 років, буде призначений на пост амбасадора ЗСА до Ірану. Шлесінґер має 43 роки і є спеціялістом в ділянці економічних і політичних наук, вишколеним зокрема у стратегічних студіях й оборонному видаткуванні. На іменування його має бути затверджене Сенатом. Ричард Гелмс, за фахом колишній газетний репортер і згодом професійний дипломат, працював у розвідці під час Другої світової війни і потім допомагав у творенні Центральної Розвідчої Аґенції. На пост її директора був призначений в 1966 році, як перший із професійних дипломатів.

„Українці шукають батьківщини" — пише американська газета

Вашинґтон. — Столичний щоденник „Вашинґтон Пост" останнім тижнем публікує серію репортажів, присвячених різним етнічним групам у Вашинґтоні й околицях. Репортаж Бетті Месґер присвячений українцям, опублікований у числі з 10 грудня 1972 року. Він розпочинається на першій сторінці під вище поданим наголовком і закінчується на стор. 24 під наг. „Бажання вільної Батьківщини тримає українців разом". Поміщені дві фотоілюстрації: п-і Тереза Бен розписує писанки українськими взорами, д-р Юрій Старосольський, шеф одного з відділів Конгресової Бібліотеки, з англійською „Енциклопедією Українознавства" видання УНСоюзу. Авторка репортажу стверджує, після розмов з багатьма українцями й українками з Вашинґтону, із Сілвер Спрінґ, та ін. околиць, що кількість українців у тому районі ЗСА зростає, що вони приїжджають з різних сторін і поселюються в районі Вашинґтон - Балтимор, щоб

(Закінчення на стор. 4-ій)

В Міннеаполісі помер проф. Микола Дербуш, заслужений громадський і союзовий діяч

Міннеаполіс, Мінн. (Я. П.) — Минулої середи, 20 грудня, помер тут, після довгого змагання зі смертю, на затяжну недугу, один з найбільш заслужених місцевих громадських діячів, довголітній секретар Т-ва ім. Богдана Хмельницького, 345-го Відділу Українського Народного Союзу, сл. п. проф. Микола Дербуш. Повідомляючи про його смерть головний контролер УНСоюзу та приятель Покійного д-р Михайло Данилюк, який, як лікар, постійно недужим піклувався, не без зворушення відмітив велику втрату, яку поніс УНСоюз та вся місцева громада з відходом цієї трудящої людини, яке все своє життя присвятила праці для своєї громади. Ще в останні дні перед неминучою катастрофою, проф. М. Дербуш, втративши після операції горла мову, поладнував при допомозі своєї матері Марії, союзові справи, збирав вкладки, готував справоздання, турбувався вічно пекучим питанням забезпечування в УНСоюзі нових членів, бувши найбільш відданим секретарем своєї союзової установи. Тільки за

Сл. п. проф. Микола Дербуш

(Закінчення на стор. 3-ій)

Брежнєв промовляв з приводу 50-річчя СССР, що його офіційно відзначали в Москві

Москва. — Випадково, чи може за заздалегідь наміченим пляном, совєтський режим відзначав офіційно 50-річчя від утворення СССР якраз в день уродин Сталіна 21 грудня. Для відзначення цих роковин у Москві було влаштовано збори совєтської еліти, на яких були також репрезентовані всі ті комуністичні партії світу, які підтримують совєтську політику. Центральною точкою зборів, на яких зібралося понад 5.000 осіб, була три і півгодинна промова Л. І. Брежнєва, генерального секретаря КПСС. В цій промові Брежнєв заторкнув всі мислимі аспекти совєтської внутрішньої та зовнішньої політики, наголошуючи, очевидно, „досягнення" совєтської системи за останніх 50 років. Брежнєв використав також цю нагоду, щоб скритикувати уряд ЗСА за його „лицемірну" політику у В'єтнамі, де американці відновили посилене бомбардування. За словами Брежнєва, коли ЗСА хочуть причинитися для справи миру у світі, то вони повинні придержувалися тих домовлень, які були зроблені в часі візити президента Ніксона в СССР. Засадничо, однак, критика ЗСА не була надто гостра і Брежнєв навіть заявив, що СССР продовжуватиме всі заходи, щоб забезпечити у В'єтнамі „справедливий мир". Дуже позитив-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Національна проблема в СССР залишається нерозв'язаною — стверджує „Ню Йорк Таймс"

Ню Йорк. — Промовляючи з нагоди відзначування в Москві 50-річчя створення СССР, Л. Брежнєв заявив, що національне питання в СССР цілком і „назавжди розв'язане, але не міг не згадати, що в СССР продовжують існувати „націоналістичні пережитки", які коріняться „у психології не цілком зрілих людей". Коментуючи ці заввагу Брежнєва на тему національного питання в СССР і його нібито успішної розв'язки, „Ню Йорк Таймс" у своїй редакційній з 22 грудня пише таке:

„Темою цьогорічного святкування 50-ї річниці СССР була думка, що в Совєтському Союзі національностеві проблеми і проблеми меншостей розв'язано, за словами п. Брежнєва ,що їх він вжив учора, „цілком, остаточно і назавжди". Але у протилежності до цієї прямої заявив, генеральний секретар мусів згадати, що „націоналістичні пересуди, перебільшені чи викривлені національні почування, є незвичайно тривкі і глибоко закорінені у психології політично недозрілих людей". Перекладаючи з кремлівського жарґону, п. Брежнєв визнав, що Совєтський Союз є ще далекий від розв'язки національностевої і меншинної проблеми. Світ бачить тільки вершок айсберґу у совєтських національностевих справах; в цьому тільки одному році наспіли вістки про численні арештування українських інтелектуалістів, про більші заворушення в Балтицьких державах, про еміґрацію тисячів совєтських жидів і про репресивні заходи, спрямовані проти центральноазійських інтелектуалістів, обвинувачених в тожуазний націоналізм"."
му, що Москва називає «буржуазний націоналізм»."

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ ДВОДЕННА ПРОТИМОСКОВСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ

Ню Йорк. — Нюйоркський Відділ Американських Прихильників АБН, ПАБНА, організовує дводенну антимосковську демонстрацію, з кавалькадою авт із транспарентами й гучномовцями, роздаванням летючок та ін. Протисовєтська маніфестація відбудеться 29-го і 30-го грудня, в п'ятницю по полудні і в суботу. Зголошуватись до участи телефонічно від 6 вечора до 12-ої г. ночі: (212) 855-2319, також на (212) 899-6754, від год. 6 вечора до 10 вечора. У демонстрації візьмуть участь і репрезентації інших народів, побажана особливо активна участь української молоді.

Священики із Товариства св. Андрея протестують проти листа кардинала Війо

Ню Йорк. — Зібрані на скликаній правлінням Товариства св. Андрея в дні 30 листопада ц. р. нараді священики Української Католицької Церкви, обговоривши справу листа ватиканського державного секретаря кардинала Війо, розісланого українським католицьким ієрархам за посередництвом нунціїв в поодиноких країнах із запереченням прав УКЦеркви на помісність, вирішили запротестувати проти його змісту і вислати окремого листа до Святішого Отця Папи Павла УІ із з'ясуванням важкої ситуації Помісної Української Католицької Церкви. Під час наради були з'ясовані основні права помісности Української Католицької Церкви, заґарантовані рядом офіційних актів й із сторони проводу Вселенської Католицької Церкви й Української Ієрархії в минулому й сучасному і висловлена вимога почати негайно адміністративну самоуправу Помісної УКЦеркви. В листі до Папи Павла УІ, копію якого розіслано також для опублікування в пресі, зібрані священики із Товариства св. Андрея заявляють свою „відданість Голові Помісної Української Католицької Церкви, Їх Блаженству Верховному Архиєпископові, зглядно Патріярхові, Кир Йосифові Сліпому, його особі, як також ідеям і задумам висловленим і здійсненим у постановах Четвертого і П'ятого Архиєпископських Синодів, оформлених Постійним Синодом", протестують проти відмовлення українцям католикам права на адміністративну самоуправу їхньої Церкви та топтання цих прав Папою і Ватиканською Курією та просять благословення для українського духовенства і мирян.

НАРОДНИЙ ФОНД УККА ЗБІЛЬШИВСЯ НА ДАЛЬШИХ $1,750

Ню Йорк. — Українська Громада в Америці перед закінченням цього року виявляє прикладну жертвенність, про що свідчать щоденні звідомлення в нашій пресі. Це відноситься і до жертвенности до Народного Фонду УККА, що дійшло 22-го грудня до $72,175.00, отже, для досягнення встановленої на цей рік мети Народного Фонду на $100,000.00 потрібно ще зібрати $27,825.00. В останньому дні до Народного Фонду вплинуло $1,750.00, з чого більші суми надіслали Відділи УККА в Йонгставні, Огайо ($1,000), Балтиморі ($400) та в Трентоні ($100), а індивідуальних пожертв вплинуло на загальну суму $250.00. Рівночасно з канцелярії УККА інформують, що замкнення вплививів до Народного Фонду на 1972-ий рік буде в дні 8-го січня 1973 та що всі ті жертводавці, які вплатили свій Національний Даток в сумі $25.00 і більше одержуватимуть безкоштовно „Український Квартальник".

ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС

МЕТА НА ГРУДЕНЬ	— 700 НОВИХ ЧЛЕНІВ
РАНІШЕ ОДЕРЖАНО	— 191 ПОДАННЯ
ТЕПЕР ОДЕРЖАНО	— 53 ПОДАННЯ
ДО ЗДОБУТТЯ	— 456 НОВИХ ЧЛЕНІВ

В останніх днях подання про прийняття нових членів надіслали:

Богдан Дейчаківський (В. 233) — 8; д-р Юрій Оришкевич (В. 251) — 5; Тарас Сливинський (В. 59) — 4; д-р Василь Палідвор (В. 204), Осип Чабан (В. 242), Степан Островський (В. 270), Іван Хома (В. 293), Осип Хома (В. 383) і Стефанія Кочій (В. 472) — по 3; Адам Ціздин (В. 55), д-р Ярослав Падох (В. 400), Тома Хромчак (В. 422) і Осип Фаринич (В. 462) — по 2; Михайло Отрок (В. 14), Квітка Стецюк (В. 25), Мирослав Демчук (В. 76), Стефан Матлаґа (В. 209), Тиміш Мельник (В. 277), Юліян Баранюк (В. 371), Стефанія Стеців (В. 371), Ілля Курман (В. 408) і проф. Іван Телюк (В. 414) — по одному членові.

ЄВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

З Різдвом Христовим

Спостерігаючи сучасне скомпліковане життя та його безчисленні виклики, слідкуючи за розвитком подій не тільки в світі, але й в більших та менших спільнотах, включно з нашою українською громадою в Америці, приходимо до висновку, що все було б інакше, було б ліпше, якби люди прийняли і в світовій політиці, як і в щоденному житті, здійснювали ту Правду, що її приніс нам народжений у Вифлеємі Бог Предвічний.

Згадаймо, для прикладу, тільки одну з тих Правд: „Слава на висоті Богу, а на землі мир, між людьми благовоління!" Як інакше виглядав би наш світ і наше життя, якби між нами було це благовоління, бажання добра не тільки для себе самого, але й для свого ближнього, для всіх! Не тільки здається, але можна мати певність, що коли б між нами було благовоління, якби ми перестали бажати і чинити так, щоб нашому сусідові корова здохла, то зникли б „як роса на сонці", усі наші „воріженьки", бо вони стали б нашими приятелями, припинилися б усі наші чвари та свари і запанував би справжній мир на землі.

Люди прагнуть цього. Доказом може послужити факт, що у вільних країнах Божі храми заповнені вірними, що великих проповідників типу Біллі Ґреґема слухають мільйони людей, що й астронавти в космічних просторах, які символізують розвиток модерної технології, проголошують славу на висоті Богу. Лихо в тому, що всі ми, звичайні люди, хоча і маємо ці істини часто на язиці, не завжди маємо їх у серці, ми їх виголошуємо, але не здійснюємо.

Такі рокові свята, як Різдво Христове, дають нам усім добру нагоду під час молитви і співу в церкві, як і під час гостини вдома та між приятелями, призадуматись над тими одвічними Істинами, що гарантують нам мир і щастя на землі, для досягнення яких потрібно тільки доброї волі. Тож з нагоди цьогорічного свята Різдва Христового не тільки заспіваймо, але й добрим ділом потвердім славу на висоті Богу і на землі мир, між людьми благовоління!

ХРИСТОС РОДИВСЯ — СЛАВІТЕ ЙОГО!

І несситий не виоре...

Точно рік тому, в грудні 1971 року московський ЦК КПСС прийняв постанову про посилення ідеологічної боротьби з ворожими до комуністичної ідеї та совєтської системи впливами і проводжуваною нібито із закордону контрреволюційною диверсією, доручаючи водночас органам КҐБ зліквідувати вияви так званого самвидаву, зокрема такі підпільні видання, як „Хроніка поточних подій" в Росії та „Український Вісник" в Україні. Вслід за цією постановою органи КҐБ розгорнули широку акцію репресій — обшуків, арештів і судів для здушення дисидентського руху і його видавничих виявів. Починаючи з січня 1972 року в Україні були проведені масові арешти, спрямовані головним чином на ліквідацію „Українського Вісника" і здогадних джерел його інформацій та авторів публікованих у ньому матеріялів, які в більшості виступали відкрито, подаючи свої повні прізвища й адреси.

Не зважаючи на всі заходи й терористичну акцію, режимові не вдалося досягнути намічених у грудні 1971 року цілей. Продовжує появлятися видавана російською мовою „Хроніка поточних подій" з докладними інформаціями про становище також і в Україні, про проводжувані там арешти й суди та інші поліційні репресії. Останній випуск „Хроніки" появився з датою 15 жовтня 1972 року. Одержано з України й опубліковано вже окремим книжковим виданням шостий випуск „Українського Вісника", передруковуваний у „Свободі" з вичерпними інформаціями про січневу й пізніші хвилі арештів в Україні, з джерельними матеріялами про здійснювану Москвою русифікацію в різних ділянках громадського й культурного життя України, із низкою заяв Валентина Мороза та клопотань в його справі, з повідомленнями про трагічну долю політичних в'язнів, між ними колишніх націоналістів, таких як уроженець Волині Антін Олійник та галичанин Михайло Сорока, з ревеляціями про затиск української літературної творчости в УССР, про справи дружини С. Караванського Ніни Строкатої, довголітнього в'язня поета А. Лупиноса та інших.

Зміст шостого випуску „Українського Вісника" не тільки цікавий і показовий своїми ревеляціями. Надруковані в ньому матеріяли свідчать про глибоку національну свідомість й мужність їхніх авторів і видавців, які — не боячись репресій — виступають на захист української мови, культури, на оборону в'язнених і переслідуваних. Вони доводять, що всі намагання режиму вбити вільну думку в Україні — даремні, стверджуючи ще раз вічну правду Шевченкових слів, що й „несситий не виоре на дні моря поля, не скує душі живої і слова живого". І саме це каже вірити в остаточну перемогу української правди і волі.

Основа українських студій

Інформація про готовість Ратґерського університету розбудувати українознавчі студії заслуговує на відзначення, бо вона вказує за зріст заінтересування в американських університетах українознавством. На це вплинули різні причини, але в кожному разі вирішальними були такі моменти: усвідомлення ваги української проблеми в загальному комплексі совєтознавства чи східньоевропейських студій, українська ініціятива, наявність бажаючих студіювати українські дисципліни. Поєднання всіх цих елементів стало стимулом для впровадження українознавчих студій у багатьох університетах ЗСА та Канади, при чому найвидатнішим досягненням, без сумніву, є організація Центру Українознавчих Студій у престижевому Гарвардському університеті з трьома катедрами, бо це, без сумніву, має свій вплив також і на інші університети.

На цьому шляху, однак, є ще цілий ряд проблем, які мусять бути позитивно розв'язані, щоб розбудова українознавчих студій в ЗСА та Канаді досягнула максимального рівня, щоб були використані всі можливості і всі людські й матеріяльні ресурси. Найважливішою у зв'язку з цим проблемою, перед якою стоїть вся українська громада в ЗСА та Канаді — це питання студентів на окремих українознавчих курсах. В ЗСА і Канаді маємо яких 9 осередків, де вже існують досить добре поставлені українознавчі навчальні програми. Крім того є цілий ряд окремих курсів української мови, літератури та історії. У всіх випадках, однак, найбільшим недомаганням є та, що українська студіююча молодь не виявляє належного зацікавлення українознавчими студіями. А цієї молоді в ЗСА і Канаді чимало: в обох країнах її налічується понад 25,000.

Найвища пора, щоб наші компетентні громадські чинники і наші Церкви присвятили цьому питанню якнайбільше уваги в найближчому часі і щоб у співпраці з нашими молодечими та студентськими організаціями подбали про постійний наплив наших студентів на курси українознавства в американських і канадських університетах.

В. С-ко

„ВАРІЯНТ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ІНКВІЗИЦІЇ"

Новим джерелом інформацій про Совєтський Союз, такий, як він є, стали еміґранти до Ізраїлю, що в дедалі більшому числі залишають землі, на яких мешкали їхні батьки, діди й прадіди. Це переважно люди з високими кваліфікаціями — лікарі, інженери, архітекти, вчителі. Вони добре знають умовини життя в СССР і в місцевій пресі широко інформують про нього населення Ізраїлю. Деякі з цих нових еміґрантів знайшли вже дорогу і до преси поза Ізраїлем.

В нюйоркському „Новому Русском Слові" від якогось часу виступає із своїми статтями Леонід Ґендлін, що добре орієнтується в політичному й літературному житті столиці СССР. Як виходить з його статтей, він був близько знайомий з багатьма совєтськими дисидентами і сам був переслідуваний совєтською владою — двічі перебував у психотюрмі ім. Кащенка в Москві після того, як подав заяву про бажання виїхати до Ізраїлю. Свою статтю в „НРС" п. н. „Живцем поховані, понижені й ображені" присвячує він совєтським психіятричним тюрмам і їх в'язням.

Психіятричні лікарні-тюрми називає Л. Ґендлін „пролетарським варіянтом середньовічної інквізиції", початок якому поклав „великий жовтень". Наприкінці 1921 року, — пише він, — Ленін, виступаючи на 2-му Пленумі ЦК ВКП(б), сказав:

„Товариші, з усією серйозністю прошу вас поставитися до моїх слів. Нашу країну треба оперізати виправно-трудовими таборами, і режим там має бути найжорстокіший, ніякого лібералізму... Перед нами стоїть ще одна дилема: що робити з інакшомислячими інтеліґентиками, які водночас і з нами, і проти нас. Величезну ролю в справі їх виховання і перевиховання мають відіграти психіятричні лікарні - стаціонари..."

Отже, „психічки" і „дурдоми", як називають тепер підсовєтські громадяни психіятричні лікарні, не є винаходом останнього часу. Примусове „лікування" в спеціяльних закритих закладах широко застосовувалось також в часах Сталіна і Хрущова.

В 1922 р. почалась реконструкція московських лікарень ім. Кащенка, ім. Соловйова і лікарні, заснованої проф. Ганішкіним. Будували психіятричні лікарні в Петрограді, Катеринославі, в Пермі і В'ятці, а пізніше по всіх „союзних республіках" і обласних містах. Від того часу лікар - психіятр став „каральним знаряддям" совєтської влади.

У 1922 році Сталін посварився з командувачем червоної армії Михайлом Фрунзе. Причиною сварки була проблема України. Сталін вважав себе за найбільш компетентного знавця національних проблем. Особливо обурило його те, що Фрунзе запропонував в ролі арбітра запросити Леніна. „Товариш Ленін хворий! — закричав він. — Ви мусите знати, що большевицька партія доручила мені вирішувати справи, зв'язані з національною політикою". Фрунзе зажадав скликати позачерговий з'їзд партії, і тоді його з наказу Сталіна примістили в психіятричній лікарні, де він перебув вісім місяців. А в 1925 р. злопомний Сталін наказав Фрунзе йти до шпиталя на „операцію", де його й зарізали в хірургічному відділі.

Письменник Борис Пільняк на цю тему написав „Повість непогашеного місяця" — і з наказу Сталіна був розстріляний.

В 1927 р. з наказу Сталіна ув'язнено в психіятричній лікарні визначного совєтського дипломата Иоффе. Не витримавши п р и мусового „лікування", Иоффе покінчив життя самогубством.

Секретаря м о с ковської партійної організації Угланова, який вимагав пріоритету для легкої промисловости, за розпорядженням ЦК ВК П(б), отже Сталіна, продержали два роки в божевільні, а потім розстріляли.

Лева Троцького, коли був він засланий до Алма Ати, також продержали в божевільні два з половиною місяці перед тим, як вислали до Туреччини.

„24-го січня 1933 р., — пише Л. Ґендлін, — за вказівкою Сталіна на Україну відряджено Постишева. В крові він потопив визвольний рух українців, що повстали проти диктатури Сталіна. Старий большевик, народний комісар Скрипник в харківській божевільні покінчив самогубством, голову ради народних комісарів Чубаря усунено. Після проведеної операції Постишева і Чубаря приміщено в психіятричну лікарню ім. Кащенка в Москві, а за два роки розстріляно".

В цьому місці автор допустився неточностей: в 1933 р. загального повстання проти диктатури на Україні не було; Скрипника до божевільні не замикали і самогубством покінчив він у своєму робочому кабінеті.

У 1933 р. в психіятричній лікарні „зліквідовано" найвизначнішого совєтського історика Покровського. Аналогічних прикладів напевно можна було б навести тисячі. ки тисяч.

Разом з автором у московській психіятричній лікарні перебували „інакшомислячі": доктор фізико - математичних наук, поет Єссенін-Вольпін, що знайшов тепер азиль в Америці, кіноактор Юматов, філолог Ґурвіч, космонавти Олег Павлов і Ростислав Попов.

„Приїзд до СССР президента ЗСА Ніксона, — закінчує свою моторошну статтю Л. Ґендлін, — був відзначений „відкриттям" нових чотирьох психотюрем, збудованих за останнім словом техніки". В одній з них поневіряється відважний генерал Петро Григоренко, а в другій поетеса Наталя Горбаневська.

У статті Л. Ґендліна немає відомостей про українців, що поневіряються в психотюрмах на Україні і поза Україною — в інших „республіках" СССР. Це зрозуміло: обертався він, як згадано вище, серед московських дисидентів і зв'язків з дисидентами українськими не мав. В підпільному „Українському Віснику" знаходимо лише поодинокі прізвища і короткі інформації про психіятричні лікарні в Україні та „лікування", яке застосовують там чекісти в білих халатах.

Андрій М. Чировський

БАГАТОМОВНІ ВІДПОВІДІ

16-го серпня 1972 р., за три дні перед початком Ювілейної М і ж к р а й о в о ї П л а с т о в о ї Зустрічі, П о л і т и ч н а Р а д а Студентів за Визволення України вирішила перевести опитування на цій Зустрічі. На це були дві причини: 1) організації потрібно було вислідів такого опиту для приватного вжитку і 2) це була б добра журналістична розвідка для студентської радіопрограми в Нюарку, якої організація СВУ є співспонзором.

Поспішно приготовано 10 питань: п'ять національно-політичного характеру і п'ять, які відносилися до проблем Пласту. Разом ці питання входили у запитник п. з. „Опит СВУ — 72: 10 важливих питань".

Представник СВУ почав перепитувати осіб уже в п'ятницю 18 серпня перед початком Зустрічі. Наступного по зустрічі з пресовим референтом ЮМПЗ дня опитувач одержав пресові права. Опитування п е р еводилось усно. Перепитувач закреслював відповіді в зошиті, який став, по якімсь часі, його ідентифікаційним знаком. На питання відповідалося „так", „ні" або „непевний". Декотрих осіб попрошено відповісти ширше. Відповіді записано на тасьмі.

Було 8 категорій опитуваних: юнаки, юначки, старші пластуни й старші пластунки. Ці групи поділено за країнами — ЗСА та Канада. Разом опитано 592 особи.

Національні питання звучали так: 1) Чи ви жили б в Україні, коли б вона була самостійна? 2) Чи ви вважаєте себе українським націоналістом? 3) Якою мовою вам легше говорити: англійською, українською чи однаково? 4) Чи ви вважаєте, що мішані подружжя шкодять українській спільноті? 5) Чи ви вважаєте, що протибольшевицькі демонстрації допомагають?

Висліди (у відсотках) такі:

Питання ч. 1

ЗСА	так	ні	непевні
юнаки	42	37	21
юначки	31	41	27
старші пластуни	39	33	27
старші пластунки	52	33	15
Канада			
юнаки	34	36	30
юначки	53	30	17
старші пластуни	33	33	33
старші пластунки	77	—	22
Разом	39	37	22

Питання ч. 2

ЗСА	так	ні	непевні
юнаки	59	28	12
юначки	70	18	12
старші пластуни	69	14	17
старші пластунки	64	13	23
Канада			
юнаки	71	13	15
юначки	73	—	27
старші пластуни	75	12	12
старші пластунки	33	22	44
Разом	66	19	15

Виринає питання: як в Канаді виховують молодь, що вона така національно свідома?

Третє питання стосувалось до мови. На це питання відповідали: „англійською", „українською" або „однаково", замість „так", „ні".

Питання ч. 3

ЗСА	анг.	укр.	однаково
юнаки	47	—	53
юначки	32	4	64
старші пластуни	33	—	67
старші пластунки	35	4	61
Канада			
юнаки	36	—	64
юначки	36	—	64
старші пластуни	12	—	87
старші пластунки	22	—	78
Разом	38	2	60

Причина, чому тільки 2 відс. опитуваних відповіло, що їм легше говорити по-українськи, проста — „маємо вузькі словарі".

Старша молодь з Канади гостро протиставиться ідеї мішаних подруж. Близько 90 відс. канадського старшого пластунства відповіли, що мішані подружжя шкодять українській спільноті.

Питання ч. 4

ЗСА	так	ні	непевні
юнаки	55	36	9
юначки	48	42	10
старші пластуни	57	29	14
старші пластунки	52	30	17
Канада			
юнаки	56	38	6
юначки	54	33	13
старші пластуни	88	12	—
старші пластунки	89	11	—
Разом	54	36	10

Питання ч. 5

ЗСА	так	ні	непевні
юнаки	58	33	9
юначки	55	36	9
старші пластуни	55	36	9
старші пластунки	63	23	14
Канада			
юнаки	82	13	5
юначки	44	44	12
старші пластуни	62	25	12
старші пластунки	56	44	—
Разом	58	33	9

На останнє питання національно - політичної групи, „чи ви вважаєте, що протибольшевицькі демонстрації допомагають?" майже кожний відповідав цікаво й широко. Більшість тих, які відповіли на це питання „так", вважали, що наші маніфестаційні акції є двобічно корисні — безпосередньо впливають на обставини за залізною заслоною і одночасно морально нас підбудовують. Дехто думав, що існує тільки останній ефект, але признали, що це також допомагає українській справі. Значно менше число опитуваних

(Закінчення на ст. 4-ій)

Леся Лисак

ОБМАН

Зраділа старенька пані Марія, побачивши, що після Служби Божої сестра - монахиня продає у притворі святочні карточки. Вони були якраз такі, як їй бажалося: ось Пречиста Діва, вся в білому, тримає на руках малого Ісусика. Ось в яслах лежить Боже Дитя, а перед ним навколішки пастирі і мудреці зі сходу. Ось Вифлеємська зоря вказує дорогу до Божого Сина, що приніс людям мир. Зелений папірець доляра опинився на столику, в руках емеритки коробка з кольоровими карточками. І вона вдоволено подріботіла до хати.

— „Якраз такі, як мені треба — думала йдучи. — І повинно вистачити для всіх, — перераховувала в думках імена. — Братовим і сестриним дочкам, синам і вже й онукам. І для сусідки, що опікувалася старенькою Агафією, карточка буде".

Нікого з близьких на Україні не помине пані Марія, висилаючи веселі різдвяні карточки. Скільки вже років висилає ці різдвяні привіти? — пробує пригадати. У перших роках після приїзду до Америки — ще ні. Тоді ще жив кат Сталін, і до тих, що за залізною завісою, не вільно було писати. Та по смерті Сталіна змінилося на краще. Ох, як посипалися тоді листи, посилки! Що більше — у відвідини до рідних, на рідну землю можна було поїхати, і багато - багато людей їздили. Та їй, старенькій емеритці, вже не до подорожей, бо сил і здоров'я зовсім немає.

Тож тільки посилала, що могла, із своєї старечої пенсії, і писала. О, так, часто писала! Там, вдома, вони тими її листами раділи, що Господи! А найбільше святочними різдвяними карточками. — „Бо треба знати, — думає старенька пані, — що ці карточки іншу вагу там мають, ніж тут. Писала сестрина донька Ганнуся, що карточки, на якій Божа Мати, Ісус, святий Иосиф намальовані, кладуть у рямці, і вони правлять замість образів святих. Є дітям перед чим молитву проказати. Адже ж образів релігійного змісту не дістанеш в совєтах за жадні скарби. А в старенької Агафії, тієї, що її п'ять синів за волю України згинули, ці карточки рядком над ліжком були почеплені. Не вміла читати Агафія, сусіди їй Маріїні листи відчитували, та тими образочками раділа, мов дитина. Ніщо їй більше не зосталося, тільки пам'ять про синів і віра в Боже милосердя... А як відійшла у кращий світ нещасна мати борців, то добрі сусіди поклали їй у нерухомі руки останній образок з Пречистою, ту різдвяну карточку, що її Агафія вже не вспіла побачити... Звичай, бачите, такий у селі, щоб у труну покласти святий образок"...

Витирає непрохану сльозинку стара емеритка. — „З холоду, мабуть, — каже до себе. — Зима вже йде, морозний вітер в очі пече". Та не треба затруювати неділі смутком. Ось такі гарні карточки придбала, пошле їх в Україну, зрадіють там ними. Ось воно як буде: Ганнуся щодня перед святами виглядатиме сільського листоношу. А того дня легкий сніжок сипле — бож перед Різдвом завжди сніг повинен бути — а вулицею надходить листоноша. Ганнуся хустину на голову і до воріт біжить: „Дядю, маєте для нас листа з Америки?" А листоноша, добродушно-лукавенько прижмурить око і нібито не чує, а вже в торбі шукає, хоч і знає, що лист під верхом! А тоді: „Добре мати тітку в Америці! Все якась гарна новина прийде, що, Ганнусю?" — А Ганнуся вже листа пригортає, всміхається. Пахне той лист, ох, пахне! Далекою вільною стороною, синіми морями, тисячами миль пахне. А над усе добрими, теплими руками, що листа писали. І різдвяною радістю пахне. Там, у листі сказано, що Божий Син народився, спокій людським серцям приніс. Як не радіти таким пахучим листом — кольоровим образочком з-за океану? А листоноша вдоволено всміхається, мовби це він всю цю радість справив, він бож дорогого листа приніс. І каже, відходячи: „Святкуйте Різдво у здоров'ї".

— „Так воно буде", — думає пані Марія. І бачить у думках присипану снігом дорогу до рідного села, забілені стріхи хат. І їй здається, що це не лист, а вона сама до рідних у гостину йде...

Замріяна у далекій молодості в далеких сторонах увійшла до мешкання. Розклала на столі карточки, милувалася ними.

— Поадресую їх ще сьогодні, — сказала до сина, — щоб наші вдома дістали їх завчасу.

Син хитнув головою: —

(Закінчення на стор. 4-ій)

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

ВИПУСК VI

Березень 1972

(2)

13) Ще заарештована дівчина, єврейка за національністю, але імені її покищо встановити не вдалося.

Обшуки провадилися у таких осіб:

1) Іван Дзюба, відомий літературний критик, постійно переслідуваний за працю „Інтернаціоналізм чи русифікація?" Його спочатку були затримали, а тепер майже кожного дня викликають на допити, а тільки наніч відпускають додому.

2) Зіновія Франко, кандидат філологічних наук, внучка Івана Франка. Кілька років тому була звільнена з роботи в інституті мовознавства ім. О. Потебні АН УРСР. Була безробітною. Її тримали 20 днів, а тепер також пускають додому ночувати після того, як вона погодилась давати свідчення, потрібні КГБ.

3) Віктор Некрасов, російський письменник. Протестував проти переслідувань за переконання.

4) Ксеґар . . . . . ., завідувач фондами в музеї народної архітектури. Написав заяву до КДБ, що свого часу йому доручили стежити за Є. Сверстюком, В. Стусом та скульптором І. М. Гончарем. Одні вважають, що йому надоїло бути на службах сексота, інші вважають, що це хитрий маневр.

5) Вадим Смогітель, композитор, диригент.

6) Оксана Мешко, мати О. Сергієнка.

7) Агрипина Лисак, учителька української мови й літератури.

8) Надія Світлична, сестра Івана Світличного, філолог. Була постійно безробітною. У неї забрали архів Алли Горської.

У Львові заарештовані:

1) Вячеслав Чорновіл, 35 р., журналіст, уже був засуджений до трьох років ув'язнення за книгу „Лихо з розуму", в якій захищав заарештованих в 1965 р. Працював робітником на залізниці.

2) Михайло Осадчий, 35 р., поет, журналіст, кандидат філологічних наук. Був заарештований в 1965 р. і засуджений до 2,5 р. ув'язнення. Автор багатьох поетичних збірок та інших літературних праць.

3) Іван Гель, 28 р. Був заарештований у 1965 р. і засуджений до 3 р. ув'язнення. Працював робітником у Самборі.

4) Ірина Стасів-Калинець, 32 р., поетеса. Закінчила Львівський університет і працювала учителькою. Періодично була безробітною за протести проти арештів. Авторка кількох недрукованих поетичних збірок.

5) Стефанія Шабатура, 32 роки, художниця. Авторка багатьох мистецьких гобеленів. Протестувала проти арешту В. Мороза.

Обшуки проводились у таких осіб:

1) Людмила Шереметьєва, працівник музею етнографії.

2) Любов Попадюк, викладач німецької мови Львівського університету. А також у її батьків.

3) Стефанія Гулик, мати маленької дитини. На неї завели справу і викликають на допити.

4) Григорій Чубай, поет, робітник. Три дні тримали в ізоляторі, а тепер викликають на допити.

5) Атена Волицька, інженер.

Дещо пізніше обшуки проводились додатково у таких осіб:

1) Богдан Горинь, м. Ходорів. Був заарештований у 1965 р. і засуджений до 4-ох років позбавлення волі.

2) Ярослав Кендзьор, профспілковий працівник. Обшук зробили і в його батьків та батьків його дружини.

У Івано-Франківській області були заарештовані:

1) Василь Романюк, священик, 50 р., виступав проти арешту В. Мороза (с. Космач, Косівського р-ну).

2) Тарас Мельничук, 30 р., поет (с. Уторопи, Косівського р-ну).

Вік декого з заарештованих потребує уточнення.

У всіх названих обшуки проводились тотально, тривали майже добу, а то й більше. В них брали участь по 6-8 працівників КДБ. У багатьох обшуки робили повторно по 2-4 рази. Забирали особисті архіви, книжки, листування, власні твори і т. д. Тепер десятки людей викликають на допити.

Є підстави вважати, що заарештований бельгійський студенд Ярослав Добош послужив лише приводом, щоб розправитись з людьми, яких КДБ вважає найактивнішими в громадському відношенні.

Крім того провокаторські свідчення дає на заарештованих і допитуваних студентка КДУ, українка з Чехословаччини Ганна Коцур.

(Продовження буде)

— • —

Тексти матеріялів з VI випуску „Українського вісника" передруковуємо — за згодою Українського Видавництва „Смолоскип" ім. В. Симоненка — із одержаного з України й опублікованого ним окремим книжковим виданням VI-го випуску цього самвидавного журналу. Передрук іде повністю, без будь-яких змін і окорочень, з дотриманням вжитого у виданні правопису. Книжкове видання можна набувати у в-ві: Smoloskyp, P.O. Box 6066, Patterson Sta., Baltimore, Md. 21231, U.S.A.

СИНОВІ НА РІЗДВО

Ти не з вікна, у нерозгаданому місті, сину,
ялинку багиш, що Сам Бог садив,
і олень переходить попри неї
і попри хатку з зоряних предив, —
Спокійно, в різдвяних прикрасах,
вона у зимовому сні,
під ковдрою нанизує коралі, —
ліхтариками радісних огнів.

А там Вертеп, і в ньому гудна Дія
(у недосяжному, він в далині дрібний такий),
Дитя Святе колишуть Иосиф і Марія. —
Малюнок твій, немов негать; зоріє
незрушений, упевнений, тривкий.

Ти не з вікна, у нерозгаданому місті, сину,
світ багиш, — край бамбульку мрій
і попри високезні хмародери
ковзнув у людське серце погляд твій.

ІРИНА ШУВАРСЬКА-ШУМИЛОВИЧ
(Із різдвяного привітання, 1971)

В Міннеаполісі помер проф. М. Дербуш...

(Закінчення з 1-ої стор.)

останнє десятиріччя, він придбав рівно 210 нових членів.

Покійний народився 31-го липня 1910 року в Верхнє-дніпровському на Катеринославщині. Закінчивши два факультети університету, мовознавчо-літературний та географічний, він учителював у середніх школах та сповняв редакторські функції. Був великим й глибоким знавцем української літературної мови, що стверджували знавці ще недавно на основі перекладеної й підготованої Покійним до друку відомої повісти Солженіцина, „Один день Івана Денисовича", яка чекає на свого видавця. Ставши членом УН-Союзу в 1959 р., він швидко вибився своєю відданістю цій установі й був обраний на секретаря свого Відділу, яким і залишився до кінця свого життя. Сповняв також функції секретаря Міннеапольської Союзової Округи та був делеґатом на союзові конвенції й членом конвенційних комісій. Покійний був обдарованим поетом й тільки важке життя не дозволило йому розвинути вродженого поетичного таланту. Декілька його віршів друкувалися на сторінках „Свободи" та в інших журналах, а більшість з них збереглася в течках, залишених Покійним. Проф. Дербуш належав до української православної парафії св. Михаїла, парохом якої є о. Антохій. З цієї церкви й відбудуться похорони Покійного, час, яких у цій хвилині ще не визначений.

✔ Між Єгиптом та СССР дійшло до поновного погіршення відносин у зв'язку з відмовою СССР постачати Єгипет офензивною зброєю. Військова делеґація Єгипту, яка довший час побувала в Москві, повернулася при кінці листопада без ніякого успіху. Вислідом такого стану є те, що президент Єгипту Анвар ель Садат відмовився гостити в Каїро одного з лідерів СССР.

ЦАРСТВУ ЙОГО І МИРУ ЙОГО НЕ БУДЕ ГРАНИЦЬ...

(Закінчення з 1-ої стор.)

царі, а ще більш жорстоко роблять це російські комуністи. Тільки від самого плянново російськими комуністами викликаного голоду в Україні в роках 1932-33 вимерло понад сім мільйонів невинних людей...

Ми можемо бути тільки ще більше стурбовані тим, що ці злочини далі продовжуються. Це робиться там під цю пору з релігійними, національними та культурними діячами. Щоб запевнити дальший розвиток і будуччину російській колоніяльній імперії, там іде русифікація, а тим самим і асиміляція українців й інших національностей. Змушується їх величати „старшими братами", „добродіями", „визвольниками", „носіями культури і проґресу" і навіть „вчителями" росіян, які зробили їм стільки кривди і тримають їх у повній неволі. Україну колонізується росіянами, а українців під різними претекстами висилається на Сибір і на російські землі. В школах в Україні щораз більше практикується навчання російською мовою. Для росіян в Україні є окремі російські школи і то в той час, коли українських шкіл нема для українців в Росії, ані на Сибірі. Українські науковці не можуть свобідно творити. Все, що там друкується, за малими винятками, має „казьонний" характер. В армії панує тільки російська мова. Українців в армії переважно служать поза межами свого рідного краю. Не краще стоять справи і в урядових установах. ські письменники, поети і Вияви українського патріотизму вважається „буржуазним націоналізмом", а тим самим небезпечним злочином. Це саме діється і в релігійній ділянці. Поза русифікацію, відбуваються переслідування і заслання вільніше думаючих провідників, проповідників і членів церков. Треба тільки подивляти відвагу, мужність і стійкість тих релігійних і національно - культурних діячів, які борються там за належні народові права. Молімося за них і мобілізуймо опінію вільного світу в їхній обороні.

Український нарід не має права забувати цих злочинів проти людяности і свого існування, як народу. Тому вітаємо постанову останнього Конґресу Американських Українців, в якій говориться про потребу проголосити кожну третю неділю в місяці травні Днем Всенародної Жалоби в пам'ять тих жертв і інших переслідуваних, які згинули з вини кремлівських тиранів...

В Євангелії Матвія, де пишеться про народження Христа, говориться: „Чути голос у Рамі, плач та ридання велике: Рахіль плаче за дітьми своїми, й не дається розважати себе". (Матв. 2:18) Ми можемо так перефразувати ці слова: „Чути голос в Україні, плач і ридання велике: український нарід плаче за дітьми своїми, і не дається розважити себе". Нам не вільно погодитися з неволею. Ми сотворені Творцем бути вільними і розумними істотами, які мають почуття людської гідности і свідомости дитинства Божого. Ми вповні свідомі того, що будучність не належить тиранам і безбожним, бо Господь через пророка Ісаїю нас запевнив, коли про Христа казав: „Бо Хлоп'ятко народилось нам, Син даний нам; власть на раменах Його, а дадуть ім'я Йому: Дивний Порадник, Бог сильний, Отець будучого віку, Князь миру. Царству ж Його і миру не буде границь". (Іс. 9:6-7) Дійсним Володарем людського роду є Ісус Христос. Він має всіх привести до Отця. До Бога належить останнє слово в людській і в нашій історії.

Вітаємо українців усіх віровизнань враз з їхніми церковними проводами, а також усіх тих українців, які працюють і жертвуються для добра свого народу і людства, чи це буде в Україні, чи в розсіянні. Бажаємо всім правдивої різдвяної радости та новорічних Господніх благословень!

Христос Рождається!
Славіте Його!

Володимир Багрій,
президент
Паст. Вол. Боровський,
секретар Консисторії
Української Євангельсько-Реформованої Церкви
в екзилі

✔ Дедалі, то більше лунає голосів за створення у ЗСА окремого Крайового Апеляційного Суду, який би значно відтяжив Найвищий Суд, котрий змушений займатися багатьма справами і тому часто відстає чи запізнюється з їх вирішенням. Скликана найвищим суддею ЗСА Ворреном Бурґером окрема Комісія також подала свій голос за створенням такого окремого судового тіла.

ЧОТИРИ ДНІ В ЧИКАГО

Репортаж Леоніда Полтави

(11)

„Українська вечірня трибуна"

— Шановні слухачі. Тут говорить „Українська вечірня трибуна"... приблизно цими словами започаткував свою радіопрограму під такою назвою п. Василь Палагнюк у понеділок о г. 8.30 вечора. Ця радіогодина надається кожного понеділка (8.30 - 10 гг., з рамени Організацій Визвольного Фронту в Чикаго, а в літній період у червні-липні, її чути по півгодини щодня; на великі свята, як Різдво чи Великдень, програма триває по 3 години.

Радіогодина надається із станції „WEAW" з Еванстону, куди треба з півгодини їхати поза Чикаго. Тому увечорі до готелю „Ла Сел" заїздить п. Іван Галамай, брат відомого в Ню Йорку діяча д-ра Степана Галамая, і пропонує кореспондентові „Свободи" свої послуги. Спільно з інж. Володимиром Левицьким, який провадить спортовий огляд для цієї програми, мандруємо швидким автом до Еванстону. Їдемо, як каже інженер Левицький, „найдовшою вулицею в світі" — по Вестерн евеню. Її довжина — 65 миль, себто це трохи й досягла б до 100 кілометрів! При виїзді з метрополітального Чикаго рясні світла на цій евеню вриваються, — це вже початок іншого міста Еванстону: вулиця притемнена, неначе б ми були перед бомбардуванням! У дорозі інж. В. Левицький розповідає про сумівську спортову команду „Крила", яка існує вже понад 20 років у Чикаго при Осередку ім. М. Павлушкова. „Крила" зберігають український „стиль": там грають тільки українські змагуни, є різні відділи спорту тощо.

В будинку радіостанції світло і тихо, як всюди в таких місцях. Свою програму закінчує грецька редакція. 8:30 — і засвітився червоний знак: „У повітрі!" Позмінно читають інформації, огляди подій тижня, короткі реклямові оголошення керівник програми „Українська вечірня трибуна" Василь Палагнюк і дуже добрий диктор, його дружина п-і Любомира. Після передачі кількох приємних українських пісень виступає із спортовими новинами інж. В. Левицький, ще кілька інших тем, і дир. Василь Палагнюк передає „на живо" розмову з гостем Л. Полтавою, як письменником. На його запрошення читаю уривок з нової поеми „Обжинки", розповідаю про працю в „Свободі", про літературні пляни й можливості їх виконати, а в кінці розмова сходить на Юрія Шухевича, в обороні якого повинна виступити вся українська спільнота у всьому світі. Закінчується програма бадьорою музикою та милим „На добраніч".

Дир. Василь Палагнюк — вихованець СУМ-у ще в Німеччині. Програму провадить із дружиною понад 3 роки, а програма — голос ОУВФронту в Чикаго — існує вже понад 10 років. Особливим успіхом користуються ті передачі, в яких беруть участь різні діячі. Тут, до речі, виступала член ЦК АБН і головний редактор видань АБН мгр Слава Стецько. Багато уваги „Українська вечірня трибуна" присвячує справам української культури, загальнонародним збіркам тощо.

У Чикаго широко поставлене українське радіомовлення. З інформацій, що їх вдалося нашвидку зібрати від працівників „Української Вечірньої Трибуни" та інших осіб, виходить, що тепер в Чикаго працюють такі українські радіопрограми: Катедри св. Миколая, Катедри св. Володимира, Парафії свв. Володимира й Ольги, згадана година Організацій Визвольного Фронту, Радіогодина ред. Романа Дубляниці, який багато уваги приділює спортові, Євангельська Радіогодина пастора Олекси Гарбузюка, Радіогодина д-ра Самбірського. Передають вони в різні дні й різний час, отже в українських домах у Чикаго й околицях можна щодня мати українське радіо, важливе не тільки для старших, а й для дітей та молоді, навіть з мовного боку.

(Закінчення буде)

Брежнєв промовляв з приводу 50-річчя...

(Закінчення з 1-ої стор.)

но Брежнєв оцінив поправу у взаєминах між СССР та такими західніми державами як Франція і Західня Німеччина, не говорячи вже про ЗСА. Він також відзначив, що існують передумови для встановлення ділових стосунків між державами Спільного Ринку та Варшавського пакту, які мають свій Комітет Взаємної Економічної Допомоги. Головний удар Брежнєв спрямував, як цього і можна було сподіватися, на комуністичний Китай, який, як казав він, „намагається причинити Совєтському Союзові найбільше шкоди". СССР готовий на те, щоб відновити добросусідські віднонини з Китаєм і є за тим, щоб Китай був співучасником колективного договору про безпеку в Азії, але з боку Китаю мусить бути в цьому напрямку виявлена добра воля. Брежнєв говорив також про внутрішні проблеми СССР, торкаючися національного питання, при чому ствердив, що це питання в СССР розв'язано „повністю, остаточно і назавжди", хоч одночасно відзначив, що існують „націоналістичні пересуди, збільшувані викривленими національними почуваннями". Говорячи про „успіхи" СССР в розбудові сільського господарства і промисловости, Брежнєв, однак, не міг промовчати провалів і коли йдеться, наприклад, про збір зерна в цьому році, то визнав, що замість запланованого збору 190 міл. тонн, в СССР зібрано тільки 168 міл. тонн, тобто на 22 міл. тонн менше. У своїй промові Л. Брежнєв заповів також, що на порядку дня далі актуальною є справа зміни конституції СССР і що над тим працює окрема комісія. Як відомо, головою цієї комісії є сам Брежнєв. З ідеєю зміни конституції виступив уперше Н. Хрущов.

В Берліні підписали договір про взаємини між Західньою і Східньою Німеччиною

Берлін. — Підписання 21 грудня ц. р. договору про взаємини між Німецькою Федеральною Республікою і Німецькою Народною Республікою належить до однієї з найважливіших подій під кінець 1972 року, бо, з одного боку, тут йдеться про нормалізацію взаємин між двома частинами колись єдиної Німеччини, а з другої, про закріплення поділу Німеччини, що наступив після її програної у другій світовій війні. Закріплення цього поділу й леґалізацію статусу кво можна оцінювати як перший конкретний крок до здійснення совєтських бажань добитися утривалення післявоєнного стану в Европі як цілости, тобто визнання повної гегемонії СССР у Східній і Центральній Европі. У вислідi щойно підписаного договору Східня Німеччина дістала міжнародне визнання з боку Заходу і відтепер на міжнародній арені будуть формально діяти дві німецькі держави, які мають також стати членами Об'єднаних Націй. Безпосередньо після підписання договору східньонімецьку державу т. зв. Німецьку Демократичну Республіку визнали Австрія, Швайцарія, Індонезія та Танзанія. Визнання з боку інших держав є тільки питанням часу. Досі, як відомо, Західня Німеччина ставила як передумову співпраці і дипломатичних взаємин з іншими державами те, що вони не визнаватимуть суверенности Німецької Демократичної Республіки. Договір передбачає врегулювання цілого ряду справ, що стосуються прикордонного руху, а зокрема відвідин у прикордонній смузі. Передбачається покликання спільної комісії, яка уточнить та введе потрібні корективи у кордон між обома німецькими державами, а також уточнить такі питання як пожежної контролі, каналізації тощо, враховуючи, що кордон ділить місцевості, які колись належали до однієї адміністрації. Обидві держави погодилися відкрити кордон для щоденних родинних відвідин, враховуючи, що досі тисячі родин були розділені кордоном і не мали майже ніякої можливости себе відвідувати. Водночас із цим західньонімецька делеґація передала формальну ноту східньонімецькому урядові про бажання західньонімецького уряду працювати для повного об'єднання Німеччини. Цю ноту акцептував східньонімецький уряд. Обидві сторони, однак, визнали, що на сучасному етапі справа німецької єдности не є пекучою, тим більше, що ніхто не знає, як довго потриває, заки обидві Німеччини рішаться на таке з'єднання. За словами архітекта договору, — західньонімецького канцлера Віллі Брандта, „цим договором побудовано міст між Европою і Европою".

„Українці шукають батьківщини" — пише американська газета

(Закінчення зі стор. 1-ої)

бути разом, бо це дає їм змогу мати свої церкви, школи українознавства та ін. товариства й організації. „Українці сподіваються на свій Єрусалим". Як сказав інструктор Гліб Гаюк із Стейтового Тавсонського коледжу, відмовився від пропонованої посади на середньому Заході ЗСА, щоб жити серед українців і мати змогу відповідно виховати дітей. Згадуючи, що в наш час Україна є однією з республік СССР, кореспондентка „Вашингтон Пост" взяла слово „окупація" в лапки, виявляючи недовір'я до того, що почула від українців: Вона пише: „Місцеві українці й далі вважають той політичний факт, як „окупацію" України Росією". Багато місця в репортажі присвячено д-ві Ю. Старосольському, який розпочинав у ЗСА свою працю з продавця щіток у 1950-их р-р., але потім поволі дійшов до цікавої праці в Конґресовій Бібліотеці. Авторка зазначає, що такий шлях є типовим для певного числа українців, хоча й не для всіх, бо деякі інтеліґентні люди так і залишились на невідповідних їхнім знанням чи талантам „джабах". Зазначено, що є певна різниця понять між давніми й новішими українськими іміґрантами. Для давніших іміґрантів, переважно селян, Америка була „землею обітованою", місцем втечі від злиднів, але багато нових іміґрантів прибули до ЗСА з політичних причин, не маючи іншого вибору.

Про збільшення кількости українців у тому районі свідчить факт, що в 1963 р. Школа Українознавства в Сілвер Спрінґ, Мд., нараховувала 27 учнів, а тепер їх є понад 140. Велику ролю в житті організованої української громади відіграють їхні церкви, місцевий Відділ СУА провадить дитячий садочок тощо. Більшість українців підтримують Республіканську партію, констатує авторка репортажу, стверджуючи, що великі симпатії до Демократичної партії, яка сприяла підвищенню заробітків, поволі вигасають, бо є ідеї, вищі від „хліба насущного". Настільки українці міцно об'єднані й почувають себе в своєму етнічному колі, що дехто вважає навіть американську газету — „чужою газетою". Авторка навела приклад із Мартою Денисенко, яка запросила представника „Вашинґтон Пост" на Пластовий табір у стейті Ню Йорк, зазначивши, що „чужа преса напевно буде задоволена". Українці замаркували вже свою присутність у ЗСА двома важливими починами: встановили пам'ятник Т. Шевченкові у Вашинґтоні і встановлюють Центр Українських Студій у Гарварді.

Наступним репортажем із цієї серії у „Вашинґтон Пості" буде розповідь про польську етнічну групу.

ОБМАН

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Прикро мені вас розчарувати, матусю, та цим разом, мабуть, ваші карточки не дійдуть до рук адресатів.

— Чому таке кажеш? — жахнулася старенька. — Попередніми роками завжди їх одержували!

— Але цьогорічних Великодніх карточок уже цензура не пропустила, — відповів. — З дванадцяти висланих ні одної великодньої карточки там не дістали. Не хотів вам цього казати.

Дивилася мовчки на кольорові образки. Син погладив її малу висохлу руку: — Що ж, матусю, там знову погіршилося, знов затискують петлі на шиях. Читаєте у газетах, чуєте від людей, які там побували. Хіба ж вас ще дивує щонебудь, що роблять совєти?

— Дивує, сину, — шепнула з гіркістю. — Думала, що тільки політично, національно ще переслідують, а до дрібних людських справ, таких, як святочна карточка, вже не чіпляються. Що бодай дрібку людського залишають людині. А воно виходить — ні. Совєтський обман залишився незмінний. Який колись був, такий далі є.

На кольорову карточку впала старече сльозина. Якраз там, де надруковано „Веселих Свят"...

БАГАТОМОВНІ ВІДПОВІДІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вважало, що антимосковські демонстрації некорисні. Одні казали, що такі спроби навіть шкодять українцям, підбурюючи большевиків, а інші думали, що всі ці демонстрації іґноруються.

П'ять питань про Пласт

Крім 5 національно - політичних питань, у склад опитування входили також 5 питань пластового характеру. Ці питання по черзі такі:

1) Чи Пласт має великий вплив на ваше життя?

2) Чи пластуни мусять вивчати українознавство в будь - якій формі?

3) Чи Пласт повинен бути елітарною організацією?

4) Чи пластовий закон відноситься до сьогоднішніх обставин?

5) Чи члени УСП та УПС повинні мати право пити й курити?

В першому питанні ми не питалися про рід впливу — позитивний чи неґативний, а тільки про дійсність впливу. З вислідів видно, що Пласт таки поважна частина життя молодого пластуна. На цей запит близько 3/4 молоді відповіло „так".

Питання ч. 1

ЗСА	так	ні	непевні
юнаки	60	31	9
юначки	81	14	4
старші пластуни	90	4	6
старші пластунки	78	15	7
Канада			
юнаки	64	11	25
юначки	91	4	5
старші пластуни	75	25	—
старші пластунки	88	12	—
Разом	74	18	8

Друге питання відносилося до обов'язкового вивчення українознавства. Переважна більшість (80 відс.) вважала, що знання українознавства треба вимагати від пластунства. Декотрі вважали, що домашнього вивчання вистачає, але більшість тих, які відповіли „так", підтримували вимогу шкільного навчання.

Питання ч. 2

ЗСА	так	ні	непевні
юнаки	70	27	2
юначки	83	13	4
старші пластуни	76	21	3
старші пластунки	92	8	—
Канада			
юнаки	83	13	4
юначки	85	12	3
старші пластуни	100	—	—
старші пластунки	100	—	—
Разом	80	17	3

З усіх питань обох груп найближче відсотково вийшло у вислідах до третього питання пластової групи — „Чи Пласт повинен бути елітарною організацією?" Майже всі бажали пояснення терміну „елітарна" організація. Їм подано так: „елітарна організація це така, до якої кожний може вступити, але з якої може бути й також викреслений за недотримання приписів". Висліди такі:

Питання 3

ЗСА	так	ні	непевні
юнаки	52	44	4
юначки	36	58	6
старші пластуни	49	44	7
старші пластунки	37	52	11
Канада			
юнаки	60	34	6
юначки	59	39	2
старші пластуни	63	37	—
старші пластунки	63	37	—
Разом	47	48	5

Тут видно гостру зміну в загальній тенденції. Дівчата з ЗСА, які перед тим завжди відповідали більш консервативно, „розлібералізувались", а хлопці взяли їхні місця.

4-те питання не дало нікому надхнення на ширшу відповідь. Можливо тому, що це вже 9-те питання в опитуванні. Відповіді всі короткі. Ті, яким не подобається пластовий закон, відзивались здебільша цинічно, а прихильні — пасивніше. Тут також висліди близькі.

Питання ч. 4

ЗСА	так	ні	непевні
юнаки	27	54	19
юначки	51	45	4
старші пластуни	48	48	4
старші пластунки	35	56	9
Канада			
юнаки	49	41	10
юначки	63	26	11
старші пластуни	50	38	12
старші пластунки	—	100	—
Разом	42	48	10

Пригадується, що висліди в рубриці „разом" це не середина відсотків, а взяті з суми відповідей.

Останнє питання запитника СВУ розбудило до деякої міри опитуваних. Стосувалось воно до проблеми пиття та куріння в Пласті. Питання звучало: „Чи члени старшого пластунства й сеньйорату повинні мати право пити й курити?" Висліди такі:

ЗСА	так	ні	непевні
юнаки	83	16	1
юначки	88	11	1
старші пластуни	89	9	2
старші пластунки	83	6	11
Канада			
юнаки	89	11	—
юначки	59	39	2
старші пластуни	100	—	—
старші пластунки	100	—	—
Разом	84	14	2

Більшість з позитивними відповідями казали, що нема чого творити рестрикцій, коли старші так чи сяк їх не дотримуються. Багато призналось, що вони відповіли „так" тому, що за рік-два будуть старшими пластунами й хочуть мати це право.

Опитувані, які відповіли „ні", заявили, що сеньйори та старші пластуни також присягали придержуватись закону, але „раптом якось це змінюється". Декотрі були обурені, що „сеньйори сидять в команді й п'ють, а за нами потім по лісі вганяють"...

Загально

Переглядаючи відповіді, можна спостерегти, що українська молодь Канади більш консервативна. Старші пластунки й пластуни Канади відповідали дуже часто однаково, дуже часто певні себе як група, а це видно з того, що бракує відповідей „непевні".

Відповіді молоді з ЗСА характеристичні тим, що трохи ліберальніші, і тим, що часом заперечуються. Пластуни Америки не притримуються одної, сталої лінії, як їхні друзі з Канади.

Аналіза опитування тут не кінчиться. Варто було б далі застановитися над тим, чому дані групи опитуваних відповідали так, як відповіли, а не інакше.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

ПОНЕДІЛОК, 1-го СІЧНЯ 1973 Р.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запорізька Січ — 245 Відд., о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Правосл. Парафії св. Тройці при 824 Adeline St. На порядку: звіт Управи і вибір нової на 1973 р. По зборах — перекуска. Проситься чл. прибути. — М. Голінко, гол., М. Мартиненко, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Річні загальні збори Б-ва св. В. Великого — 364 Відд. о год 12:30 по пол. в церковній залі Пресв. Діви Марії на Kinsman Rd. На порядку звіти Управи за піврічну діяльність. По зборах — перекуска. — Оля Бик, рек. секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!